

Länsstyrelsen
Värmland

Ersättning enligt 37 och 37a §§ förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar

Länsstyrelsens återrapportering av uppdrag 3.B.21 och 3.B.22
enligt regleringsbrevet för 2022

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Förberedande arbete inför utlysning	1
1.2	Samverkan	3
2	Avslutade, sökta och beviljade insatser 2022.....	5
2.1	§37-insatser som avslutats under 2022	5
2.2	§37-insatser som beviljats under 2022	9
2.3	§37a insatser som avslutats under 2022	13
2.4	§37a insatser som beviljats under 2022	17
3	Samlad bedömning	20
3.1	Påverkan av pandemin	20
3.2	Massflyktsdirektivet	21
3.3	Beredskap och kapacitet.....	21
3.4	Samverkans roll i mottagandet av nyanlända, asylsökande och personer som berörs av massflyktsdirektivet	22
3.5	Utvecklingspotential	22
4	Avslutande kommentarer	23
5	Bilagor.....	24

1 Inledning

Enligt 2022 års regleringsbrev ska länsstyrelserna redovisa beviljande av medel enligt 37 och 37a §§ förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Redovisningen skall omfatta en bedömning av resultaten samt framgångsfaktorer och utvecklingsområden. I redovisningen av beviljade medel enligt §37a skall det även framgå i vilken utsträckning som insatserna når kvinnor respektive män samt om det finns en avsikt att låta de frivilliga insatserna fortsätta efter avslutad finansiering.

Länsstyrelsen i Värmlands län ska samordna redovisningen och lämna en samlad rapport för samtliga länsstyrelser, med bilagda rapporter per länsstyrelse. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast 1 mars 2023.

Länsstyrelserna fördelar medel till kommuner och kommunalförbund enligt 37 och 37 §§ i ersättningsförordningen (2010:1122). Medel som fördelas enligt 37§ får lämnas till kommuner och kommunalförbund för insatser för att skapa beredskap och tillräcklig mottagningskapacitet för nyanlända utlänningar och skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet, och för att utveckla samverkan mellan kommuner och andra organ i syfte att underlätta etableringen i samhället.

Medel som fördelas enligt 37a § i ersättningsförordningen får lämnas till kommuner för att stärka och utveckla verksamhet med flyktingguider och familjekontakter. Medel får beviljas till insatser för nyanlända utlänningar, asylsökande och skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Insatserna ska syfta till att:

- Underlätta etableringen i samhället,
- Skapa nätverk,
- Stödja språkinläring, eller
- Ge socialt stöd till ensamkommande barn.

Beslut i enlighet med 37a § ersättningsförordningen fattas av Länsstyrelsen i Jönköpings län, medan beslut i enlighet med 37 § fattas av respektive länsstyrelse.

1.1 Förberedande arbete inför utlysning

1.1.1 Information om medlen till kommuner och kommunalförbund

Länsstyrelserna använder ett flertal olika kanaler för att sprida information och kunskap om statsbidragen §37 och §37a. Regionala nätverk används för kontinuerlig uppdatering och information om statsbidragens prioriteringar, resultat och underlag för behovsanalys.

I samband med utlysningar använder länsstyrelserna hemsidor, nyhetsbrev och utskick till kommuner för information om kommande utlysning och inbjudan till informationsmöte för intresserade aktörer. Vid dessa möten delas information om prioriteringar för respektive statsbidrag och om processen för beredning och bedömning av inkomna ansökningar. Merparten av länsstyrelserna använder även dessa möten för kapacitetsstärkande insatser kopplat till jämställdhet och rättighetsbaserat arbete. Informationsmöten i samband med utlysningar är viktiga för att skapa en grundförståelse av statsbidragens syfte och som en möjlighet för intresserade aktörer att ta en första kontakt med länsstyrelserna. Under

utlysningssperioden är länsstyrelsernas handläggare tillgängliga för stöd och vägledning under ansökningsprocessen.

Flera länsstyrelser anordnar även kontinuerliga möten för projektägare med syftet att stimulera samverkan och erfarenhetsutbyte. Utifrån behov används dessa möten även för kapacitetsstärkande insatser i samverkan med länsstyrelsens sakkunniga inom jämställdhet, men även mänskliga rättigheter, barnrätt och föräldraskapsstöd.

För att underlätta kommunikationen mellan projektägare och andra involverade aktörer har några länsstyrelser sammanställt projektkataloger över beviljade insatser inom §37, §37a och TIA. Projektkatalogerna har varit uppskattade och förenklat länsstyrelsernas arbete med att synliggöra statsbidragen.

1.1.2 Regionala behovsanalyser och prioriteringar

Länsstyrelsernas behovsanalyser kopplat till statsbidragen grundas i nära samverkan med länsstyrelsens övriga integrationsuppdrag. Statsbidragen är ofta ett viktigt integrerat verktyg i myndighetens övergripande integrationsuppdrag. Länsstyrelsernas behovsanalys utarbetas via aktivt deltagande i nätverk kopplade till såväl offentlig sektor som civilsamhälle och i kontinuerlig dialog med kommuner och andra relevanta aktörer. Kunskapen om lokala och regionala behov fördjupas ytterligare via sammanställning och analys av den årliga lägesbildsenkäten som skickas ut till samtliga kommuner i landet.

Utifrån delvis olika arbetssätt kompletteras den regionala behovsanalysen via intern samverkan med sakkunniga inom jämställdhet, barnrätt, mänskliga rättigheter och föräldraskapsstöd. För ytterligare fördjupning har ett antal länsstyrelser under året även genomfört kartläggningar av specifika frågor som bedöms av stor vikt för fortsatt utveckling av statsbidragshanteringen. Under 2022 har Länsstyrelsen i Skåne gjort en kartläggning av 19 insatser, beviljade mellan 2018 och 2022, inom det tematiska området föräldrastöd. Kartläggningen resulterade i en analys av framgångsfaktorer som i sin tur ledde till rekommendationer till projektägare och inspel till Länsstyrelsens fortsatta utvecklingsarbete.

1.1.3 Prioriteringar §37-medlen

I enlighet med regeringens prioritering har länsstyrelserna särskilt prioriterat insatser som syftar till att utveckla samverkansformer som säkerställer beredskap och kapacitet under 2022.

Länsstyrelsen bedömer att årets särskilda prioritering ligger i linje med tidigare års beviljade ansökningar inom §37.

Utöver ovan beskriven nationell prioritering har några länsstyrelser även gjort följande kompletterande prioriteringar:

- Länsstyrelsen Stockholm har prioriterat utbildning och arbetsmarknadsinsatser för nyanlända med kort utbildningsbakgrund och låg grad av digital förmåga
- Länsstyrelsen Kronoberg och Länsstyrelsen Gotland har prioriterat insatser i linje med regionala strategiska överenskommelser.
- Länsstyrelsen Halland har prioriterat insatser som avser att utveckla barnrättsperspektivet i mottagningsarbetet.

1.1.4 Prioriteringar §37a-medlen

Under 2022 var, liksom de fyra tidigare åren, insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagande för föräldralediga och andra personer med små barn prioriterade. Insatser som stödjer språkinläring för denna målgrupp prioriterades särskilt.

I övrigt prioriterades även insatser där:

- Insatsen sker tillsammans med idéburen sektor
- Kontakten med samverkande part/-er är etablerad

1.2 Samverkan

För kontinuerlig förstärkning av helhetsperspektiv, kapacitetsstärkning och förbättrad effektivitet har länsstyrelserna under 2022 fortsatt arbetet med utveckling av samverkan internt och externt.

Länsstyrelsernas samverkan med offentlig och ideell sektor är central i alla delar av länsstyrelsernas integrationsuppdrag. Inom länsstyrelsernas statsbidragshantering struktureras samverkan delvis olika i respektive län men är alltid en viktig del i länsstyrelsernas informationsspridning, behovsanalys och erfarenhetsutbyten.

På många länsstyrelser kompletteras medverkan i nätverk och samverkansforum med informationsträffar och olika typer av insatser för att kapacitetsstärka relevanta aktörer och projektägare.

Internt inom länsstyrelserna utvecklas samverkan med sakkunniga, regionalt och nationellt, inom jämställdhet, mänskliga rättigheter, barnrätt och föräldraskapsstöd kontinuerligt. Länsstyrelsernas sakkunniga är delaktiga i såväl utveckling av nationellt stöd som beredning av ansökningar regionalt.

Under 2022 har nära samverkan med länsstyrelsens nationella samordnare inom jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnrätt utvecklats. Arbetet har syftat till att förtydliga och underlätta länsstyrelsernas statsbidragshantering i enlighet med §5 länsstyrelseinstruktionen (2017:868). Denna process har resulterat i framtagande av förtydligad rättighetsbaserad projektlogik och revidering av ansökningsformulär som kommer att introduceras våren 2023.

1.2.1 Länsstyrelsernas arbete för att främja jämställdhetsperspektiv i insatser

Länsstyrelserna lyfter konsekvent jämställdhetsperspektivet som en viktig faktor i utformning, planering och genomförande av insatser. För att stödja kommuner och övriga samverkande aktörer i samband med ansökan har länsstyrelserna utvecklat ett särskilt stöddokument till ansökan som beskriver hur utmaningar på jämställdhetsområdet kan kartläggas och analyseras.

Länsstyrelsernas sakkunniga i jämställdhet involveras i stor utsträckning vid utlysning- och informationsmöten för att informera och utbilda om jämställdhetsintegrering. Vid flera länsstyrelser deltar sakkunniga i jämställdhet även vid beredning och bedömning av ansökningar. Efter insatsers beviljande erbjuder flera länsstyrelser stöd och vägledning i jämställdhetsfrågor. Länsstyrelserna bidrar med stöd och möjliggör kompetensutveckling under hela processen, från ansökan till genomförande av insatser och slutredovisning.

Några länsstyrelser formulerar krav som rör jämställdhetsperspektivet vid beslut om statsbidrag, vilket innebär att avslagsbeslut delvis kan motiveras utifrån svagt underbyggd jämställdhetsanalys.

1.2.2 Länsstyrelsernas arbete för rättighetsbaserat arbete

På nationell och regional nivå samverkar länsstyrelsernas integrationsnätverk med sakkunniga inom mänskliga rättigheter och barnrätt.

Samverkan innebär att flera länsstyrelser involverar sakkunniga vid utlysning- och informationsmöten och för kapacitetsstärkande insatser. Vid några länsstyrelser är sakkunniga även involverade vid beredning och bedömning av insatser.

Under 2022 lanserade länsstyrelserna *Kunskapsstöd för rättighetsbaserat integrationsarbete* för stöd i tillämpningen det rättighetsbaserade arbets sättet i länsstyrelsernas integrationsuppdrag. Länsstyrelsen i Norrbotten skriver i sin redovisning att stödet har använts för att höja kunskap bland projektägare och deras samverkansparter.

1.2.3 Samverkan med föräldrastöd

Med anledning av att §37a-medlen under ett flertal år haft en särskild prioritering i syfte att stödja föräldralediga och andra personer med små barn är samverkan med sakkunniga inom föräldraskapsstöd en naturlig del av statsbidragshanteringen. Länsstyrelsernas integrationsnätverk och nationell samordnare föräldraskapsstöd har under året arrangerat gemensamma erfarenhetsutbyten i syfte att ytterligare utveckla regional samverkan.

På regional nivå involveras sakkunniga inom föräldraskapsstöd i utlysning- och informationsmöten och kapacitetsstärkande insatser. Vid ett flertal länsstyrelser involveras sakkunniga även vid beredning och beslut för insatser.

1.2.4 Informationsverige.se

Länsstyrelserna informerar om Informationsverige.se vid utlysningmöten och vid kommunikation med sökande och projektägare. Via kontinuerliga nyhetsbrev och utskick informeras yrkesverksamma som möter statsbidragens målgrupper om tillgänglig information och utbildningar via webbplatsen.

Flera länsstyrelser skriver i sina redovisningar att Informationsverige.se är ett viktigt verktyg under genomförande av beviljade insatser. Medan andra lyfter spridningen och användningen av Informationsverige.se som ett utvecklingsområde för kommande år.

2 Avslutade, sökta och beviljade insatser 2022

2.1 §37-insatser som avslutats under 2022

Enligt länsstyrelsernas redovisningar avslutades 87 insatser under 2022. Mer än hälften av insatserna som avslutades under året beviljades 2020 (53), medan resten beviljades 2019 (14), 2021 (9), 2022 (5), 2018 (5) eller 2017 (1).

En absolut majoritet av de avslutade insatserna inriktades till målgruppen nyanlända med uppehållstillstånd (79), 17 insatser omfattade målgruppen ensamkommande barn.

2.1.1 Avslutade insatsers inriktning

En sammanställning av de insatser som avslutats under 2022 visar att vanligast förekommande primära syften i insatserna var arbetsmarknad/sysselsättning, samverkan och bostäder/bosättning.

I det fall insatsen har flera syften har sökande kunnat ange detta i ansökan. Vilket innebär att merparten av de avslutade insatserna har varit inriktade mot flera av syftena som anges i tabellen nedan.

Primärt syfte	Antal insatser
Arbetsmarknad/sysselsättning	29
Samverkan	19
Bostäder/bosättning	14
Etablering i samhället	10
Svenska språket	4
Samhällsorientering	4
Övriga syften ¹	7

Tabell 1 Sammanställning primärt syfte avslutade §37 insatser

2.1.2 Resultat av insatser som avslutats 2022

2.1.2.1 Arbetsmarknad/sysselsättning

Under 2022 har 29 insatser med primärt syfte arbetsmarknad/sysselsättning avslutats. Som tidigare beskrivit är det möjligt att ange flera syften för en insats, vilket innebär att arbetsmarknad/sysselsättning även angetts som övrigt syfte i ytterligare 17 insatser.

En stor majoritet av de avslutade insatserna med syfte arbetsmarknad/sysselsättning fokuserar på utveckling av strategisk samverkan för att underlätta inträde på arbetsmarknaden. Insatserna har i stor utsträckning

---

¹ Omfattar syften: Hälsa (3), Stöd till ensamkommande barn (2), SFI/Vuxenutbildning (1), Övrigt (1)

inriktats mot en specifik grupp inom målgruppen, till exempel nyanlända kvinnor som tagit uppehåll eller aldrig påbörjat etableringsprogrammet, ensamkommande unga eller individer som står långt från inträde på arbetsmarknaden.

Genomförda insatser har bidragit till utveckling av nya metoder, arbetssätt och samverkansmodeller som i stor utsträckning delvis implementerats i ordinarie verksamhet efter avslutad insats. Insatserna har även omfattat aktiviteter för konkret stöd för kapacitetsstärkande av målgruppen i form av språkträning, CV skrivande, besök/praktik hos arbetsgivare och så vidare.

Insatsen *Yrkesväg Värmland* syftade till att utveckla en regional utbildningsmodell där Svenska för invandrare (SFI) integreras med yrkesutbildningsinsatser, arbetsmarknads- och integrationsinsatser. Det övergripande målet var att få nyanlända och långtidsarbetslösa utrikesfödda kvinnor och män i arbete, utbildning eller närmare arbetsmarknaden. Länsstyrelsen Värmland konstaterar att genomförandet av insatsen har bidragit till att främja och vidareutveckla samverkan inom länet, 8 av länets 16 kommuner deltog i insatsen. Utifrån ett målgruppsperspektiv bidrog insatsen till att stödja målgruppens etablering i samhället då 366 individer (227 kvinnor och 139 män) ökade sin kunskap om arbetsmarknad, demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och hälsa. Europeiska Socialfonden (ESF) var huvudfinansierare men insatsen finansierades även med §37-medel. I november 2022 startade projektet *Yrkesväg Värmland* som medfinansieras av Asyl- Migrations- och Integrationsfonden (AMIF). Länsstyrelsen Värmland är projektägare i insatsen som genomförs i samverkan med Region Värmland, 11 av länets kommuner samt kommuner och Länsstyrelsen i Dalarna, Länsstyrelsen Västra Götaland och Länsstyrelsen Örebro.

I Blekinge avslutades insatsen *Självstärkning, Kommunikation & Arbetsgivare (SKA)* under 2022. Insatsen syftade till att öka möjligheten till arbete för individer som står långt från arbetsmarknaden, med särskilt fokus på språkutveckling, praktik och arbetsträning. Målet med insatsen var att 60 unika individer skulle delta, vilket uppfylldes med god marginal då 161 individer hade deltagit vid projektets slut. Insatsens genomförande fick anpassas på grund av pandemirestriktioner men bedöms ha fallit väl ut och bidragit till goda resultat som implementerats i ordinarie arbetssätt efter insatsens slut.

2.1.2.2 Samverkan

Under 2022 har 19 insatser med primärt syfte samverkan avslutats och slutrapporterats. Utöver dessa insatser ingår samverkan som övrigt syfte i 28 insatser tillsammans med arbetsmarknad/sysselsättning, bostäder/bosättning och etablering i samhället som primärt syfte.

Länsstyrelsernas redovisningar beskriver samverkan som avgörande för säkerställande av tillräcklig kapacitet för beredskap och kapacitet för nyanlända. Resultaten från de insatser som avslutats 2022 indikerar fortsatt att §37-medlen är en viktig katalysator för förvaltningsövergripande samverkan i kommuner, samverkan mellan kommuner, samverkan med idéburen sektor, samverkan med privat sektor och så vidare.

De insatser som genomförts i bred samverkan mellan flera kommuner och/eller andra offentliga organ har generellt visat goda resultat. Länsstyrelsernas breda nätverk och samverkan organiseras i olika typer av integrationsforum som skapar förutsättningar för sektorsövergripande diskussioner om utmaningar och möjliga

lösningar för stärkt beredskap och kapacitet. Dessa forum är av avgörande vikt för alla länsstyrelsens uppdrag inom integrationsområdet, och möjligheten att finansiera insatser för utvecklad samverkan via §37-medel kompletterar och förstärker övriga uppdrags resultat.

Insatsen *Samordnad samhällsorientering i Kronobergs län* har bidragit till utökad samverkan mellan kommuner, framtagande av gemensam kursplan för samhällsorientering och stärkta förutsättningar för likartat arbete i länet. Samverkan har bidragit till stärkta förutsättningar för likartat arbete i länet då kommunerna i länet samlats för erfarenhetsutbyten, planering och kompetensutveckling. Utöver kommunal samverkan har insatsen tagit fram en modell (SOSI) för hur kommuner och civilsamhälle kan samverka kring samhällsinformation, modellen ses som en bas för att säkerställa effektiv samhällsorientering. Länsstyrelsen Kronoberg bedömer att insatsen bidragit till betydande positiva effekter på länets beredskap och kapacitet att kunna bedriva kvalitetssäkrad och ändamålsenlig samhällsorientering och samhällsinformation.

2.1.2.3 Bostäder/Bosättning

Under 2022 har 14 insatser med primärt syfte bostäder/bosättning avslutats och slutrapporterats. Utöver dessa insatser ingår bostäder/bosättning som övrigt syfte i 7 insatser, i merparten av fallen med arbetsmarknad/sysselsättning som primärt syfte.

De insatser som avslutats och slutrapporterats under 2022 syftar i huvudsak till att utveckla samverkan mellan relevanta aktörer och/eller att stödja nyanländas möjlighet att förstå och navigera på bostadsmarknaden i Sverige.

Länsstyrelsen Uppsala beskriver i sin redovisning insatserna *Boendematchning* och *Mötesplats* som genomförts i Uppsala kommun. Insatsen *Mötesplats* syftade till att stödja målgruppen ensamkommande unga genom individuell vägledning och samhällsinformation om bland annat boende. Ungdomar som fått tillfälligt tillstånd med anledning av gymnasielagen fick stöd att hitta trygga och långsiktiga boendelösningar via insatsen *Boendematchning*. Via insatsen fick målgruppen ökad kunskap om bostadsmarknaden via ”boskolor” och stöd att leta boendalternativ genom privata hyresvärdar. Båda insatserna genomfördes i samverkan med Uppsala stadsmission vilket varit en stor fördel då organisation hade en väletablerad kontakt med målgruppen.

2.1.2.4 Etablering i samhället

Under 2022 har 10 insatser med primärt syfte etablering i samhället avslutats och slutrapporterats. Utöver dessa insatser ingår etablering i samhället som övrigt syfte i 19 insatser med primärt syfte kopplat till övriga inriktningar inom §37-medlen.

Insatserna med primärt syfte etablering är inte enhetliga utan kopplar ofta till någon specifik utmaning för delar av målgruppen (till exempel kvinnor, ungdomar med tillfälligt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen) och denna grupps möjligheter till boende eller arbete.

Länsstyrelsen i Östergötland skriver i sin redovisning om insatsen *Pilot vuxenutbildning på modersmål*, där deltagarna genomgår vårdutbildning mot undersköterska med extra stöd på modersmål, en viktig framgångsfaktor i denna insats bedöms vara att samplanera svenskundervisning med yrkesutbildning.

Denna arbetsmetod har bidragit till att lärarna kan ta stöd av varandra för att möta deltagarnas behov samt att progressionen inom såväl svenska som yrkeskurser ökat markant.

2.1.3 Jämställdhet

Som tidigare beskrivits inkluderar länsstyrelserna ett jämställdhetsperspektiv i alla delar av §37-medelshanteringen. Effekten av detta arbete tydliggörs även i länsstyrelsernas återrapportering kopplat till insatser som slutrapporterades under 2022.

En stor andel av de insatser som avslutades 2022 har haft ett tydligt jämställdhetsperspektiv kopplat till genomförande av insatser och/eller strategiskt arbete för utveckling av rutiner och arbetssätt.

Alla länsstyrelser har i sina redovisningar av resultatet av avslutade §37-insatser redovisat hur insatserna arbetat med jämställdhet. Länsstyrelsens bedömning är att jämställdhetsperspektivet är fortsatt viktigt för att säkerställa god beredskap och kapacitet för mottagande av nyanlända.

2.1.4 Implementering i ordinarie verksamhet

Verksamheten i de insatser som avslutades under 2022 har i stor utsträckning implementerats helt eller delvis i ordinarie verksamhet. Insatser som redan vid ansökningstillfället är väl förankrade i delaktiga kommuner och inom samverkande aktörer har generellt bättre förutsättningar för långsiktigt hållbar implementering i ordinarie verksamhet.

Medlen möjliggör verksamhet av olika karaktär vilket innebär att en del av insatserna syftar till att kartlägga eller utveckla nya metoder och arbetssätt. Dessa insatser syftar därmed inte till fortsatt implementering utan den långsiktiga ambitionen är snarare att använda den kunskap eller erfarenheter som införskaffats vid formalisering av nya former för samverkan.

2.1.5 Pandemipåverkan

Restriktioner till följd av Coronapandemin har haft en mycket stor påverkan på den absoluta merparten av de insatser som slutrapporterats och avslutats under 2022.

Enligt länsstyrelsernas redovisningar har merparten av insatserna, med anpassningar, kunnat genomföras i enlighet med ursprungligt syfte och mål. I huvudsak har anpassningarna i verksamheten inneburit ökad användning av digitala verktyg vid genomförande av aktiviteter, revidering av strategi och/eller förlängning av insatsperiod. Resultatuppfyllelsen har påverkats men stor flexibilitet och kreativitet under insatserna genomförande har bidragit till goda resultat kopplat till beredskap och kapacitet trots utmanande omständigheter.

Länsstyrelsernas redovisningar beskriver ett ökat antal beviljade förlängningar av projekt och även ett ökat antal återkrav i de fall verksamheten inte kunnat genomföras.

2.1.6 Framgångsfaktorer

De insatser som avslutats under 2022 har överlag goda resultat och har på olika sätt bidragit till ökad beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända.

En relativt stor andel av verksamheten i de insatser som avslutades under 2022 påverkades av pandemirestriktioner under hela eller delar av insatsperioden. Detta innebar ett ökat antal förlängningar av insatser men merparten av insatserna har med anpassning av insatsperiod och/eller verksamhetsplan kunnat genomföras i enlighet med övergripande syften och mål.

De framgångsfaktorer som beskrivs i länsstyrelsernas redovisningar är i stor utsträckning samstämmiga och betonar bland annat följande aspekter:

- Väl förankrad strategisk ansats för mottagande av nyanlända i sökande kommun/kommuner är viktigt för framgångsrikt genomförande och goda resultat inom §37-insatser. Det är viktigt och ofta avgörande att beviljade insatser har varit en del av sökande kommuner/organisationers långsiktiga strategi. Länsstyrelserna erfar även att insatser som är alltför isolerade organisatoriskt från ordinarie verksamhet har lägre implementeringsgrad.
- Bred och väl förankrad samverkan är en framgångsfaktor oavsett insatsens syfte eller inriktning. Länsstyrelserna erfar att flera av de avslutade insatser som varit mest framgångsrika har föregåtts av tidigare insatser eller processer där samverkande parter tagit fram en strategi och/eller struktur för samverkan.
- Insatser som är väl förankrade i målgruppens behov och där målgruppen har möjlighet att påverka insatsens utformning/verksamhet är generellt mer framgångsrika. Ett tydligt deltagarperspektiv är en förutsättning för lyckade insatser och goda resultat.
- Insatser som genomförs i samverkan mellan flera kommuner skapar goda förutsättningar för utbyte av erfarenheter och resurser. De insatser som genomförts i bred samverkan mellan flera kommuner och/eller andra offentliga organ har generellt visat goda resultat och effekter för regional kapacitet inom beredskap och mottagande av nyanlända.

2.2 §37-insatser som beviljats under 2022

Under 2022 fanns 40 miljoner kronor att ansöka om inom ramen för §37-medlen. Av total fördelning avsattes 1 miljon till nationell insats och 39 miljoner fördelades till länsstyrelserna.

Via regionala utlysningar och nationell omfördelning har totalt 41 168 482 kronor beviljats, totalt beviljade medel överstiger total fördelning på grund av återbetalda medel som använts för att finansiera nya insatser.

Summa att fördela	40 000 000
Sökt summa	70 621 085
Sökkvot	1,8
Inkommna ansökningar	92
Beviljade ansökningar	74

Tabell 2 Sammanställning §37

2.2.1 Målgrupp för insatserna

Den absoluta merparten av de beviljade insatserna omfattar målgruppen nyanlända med uppehållstillstånd (65st). Med anledning av kriget i Ukraina är skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet målgrupp eller del av målgrupp i en stor del av insatserna (27st). Två av de insatser som beviljats omfattar även målgruppen ensamkommande barn.

2.2.2 Beviljade insatserns inriktning

En sammanställning av de insatser som beviljats under 2022 visar att en stor andel av insatserna har primärt syfte samverkan eller arbetsmarknad.

I de fall insatsen har flera syften har sökande kunnat ange detta i ansökan. Vilket innebär att merparten av de avslutade insatserna har varit inriktade mot flera av de syften som anges i tabellen nedan.

Primärt syfte	Antal
Arbetsmarknad/sysselsättning	24
Samverkan	23
Samhällsorientering	10
Bostäder/bosättning	6
SFI/Vuxenutbildning	4
Hälsa	3
Övriga syften ²	4

Tabell 3 Primärt syfte beviljade §37 insatser

2.2.2.1 Arbetsmarknad/sysselsättning

Under året har länsstyrelserna beviljat 24 insatser med primärt syfte arbetsmarknad/sysselsättning, därutöver omfattar ytterligare 18 insatser arbetsmarknad/sysselsättning som övrigt syfte.

De insatser som beviljats syftar generellt till att underlätta målgruppernas etablering och öka förutsättningarna för egenförsörjning. Insatserna inriktas i huvudsak mot vidareutveckling/utveckling av samverkan och strukturer och/eller aktiviteter för att öka målgruppens anställbarhet.

Flera länsstyrelser har beviljat insatser som riktas till en specifik del av målgruppen, till exempel nyanlända kvinnor långt från arbetsmarknaden eller nyanlända ungdomar. Dessa insatser genomförs ofta utifrån projektstrategier som utvecklats utifrån de utmaningar som kommunen/kommunerna erfarit inom ordinarie verksamhet.

Flera länsstyrelser lyfter samverkan med Arbetsförmedlingen i sin redovisning, antingen som en utmaning eller som en framgångsfaktor för positiva resultat.

Insatser som syftar till att stärka målgruppens möjlighet till inträde på arbetsmarknaden omfattar ofta aktiviteter som syftar till förbättrade förutsättningar för målgruppens språkutveckling eller allmänna förmåga att navigera i svenska samhället.

Några exempel på insatser som beviljats med syftet arbetsmarknad/sysselsättning

---

² Omfattar syften: Övrigt (3), Svenska språket (1)

- Länsstyrelsen i Skåne lyfter i sin redovisning specifikt insatsen *Kundresa* vars metod är att följa individens väg i systemet, från nyanländ till etablerad i samhället. Insatsen sker med ett starkt deltagarperspektiv och syftar till att kartlägga hinder och utvecklingsområden inom mottagande och etablering.
- Insatsen *LEA 2* som beviljats av Länsstyrelsen i Östergötland syftar till att undanröja strukturella och individuella hinder för nyanlända kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Insatsen arbetar för att implementera ett forsknings- och kunskapsbaserat kunskapsstöd i samverkan mellan länets kommuner.
- Länsstyrelsen i Västra Götaland har beviljat flera insatser för att stärka målgruppens möjlighet att få tillträde till arbetsmarknaden. Insatsen *Utbildning, arbete och integration* syftar till att ge möjlighet att kombinera sfi med yrkesutbildning i lokalvård för förbättrade språkkunskaper och förkortad väg till arbetsmarknaden.

2.2.2.2 Samverkan

Ungefär en tredjedel av de insatser som beviljades under 2022 har samverkan som primärt syfte. Som tidigare beskrivet är det möjligt att ange flera syften i ansökan för en insats, vilket innebär att samverkan angetts som övrigt syfte i ytterligare 22 insatser.

Länsstyrelsen bedömer fortsatt att samverkan är avgörande för att säkerställa beredskap och kapacitet för mottagande och etablering av nyanlända. Under 2022 förtydligades detta fokus ytterligare i enlighet med prioritering av insatser som syftar till att utveckla samverkansformer som säkerställer beredskap och kapacitet.

Flera av länsstyrelserna lyfter i sin redovisning att vidareutveckling av befintliga och utveckling av nya samverkansformer blir allt viktigare när antalet nyanlända minskar. Denna tendens förstärktes ytterligare i samband med mottagandet av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Flera länsstyrelser beskriver att samverkan mellan kommuner är nödvändigt för att säkerställa fortsatt kapacitet för beredskap och mottagande.

Länsstyrelsen i Gävleborg, Länsstyrelsen i Kronoberg, Länsstyrelsen i Västernorrland och Länsstyrelsen på Gotland har valt att fokusera på fortsatt utveckling av regional samverkan och därmed prioriterat insatser som ligger i linje med regional plan/strategi eller involverar ett flertal kommuner i länet.

Flera länsstyrelser betonar vikten av samverkan mellan olika typer av offentliga aktörer och civilsamhället för ökad beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända. Aktörer från civilsamhället har ofta nära kontakt och stort förtroende bland insatsernas målgrupper vilket bidrar till förbättrade resultat under genomförande av insatsen.

Flera länsstyrelser har beviljat insatser som syftar till att stärka deltagande kommuners verksamhet, verktyg och metoder för att stärka den digitala kompetensen hos nyanlända.

Exempel från länsstyrelsernas redovisningar angående beviljade insatser med syftet samverkan:

- Länsstyrelsen Stockholm skriver i sin redovisning att majoriteten av de insatser som beviljats avser att utveckla samverkansformer. De insatser som beviljats syftar bland annat till att stärka samverkan med

civilsamhället för att nå fler från målgruppen och genomföra förstudie kring förutsättning för kommungemensam resurs.

- Länsstyrelsen i Östergötland har beviljat en kommun medel som under många år har haft ett lågt mottagande av nyanlända och i år har sett att anvisningar av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet som en möjlighet att kunna stärka och utveckla strukturer för samverkan i mottagandet. Detta arbete bedöms kunna bidra till att stärka kommunens och därmed länets samlade kapacitet och beredskap för mottagandet.
- Insatsen *Ett samlat mottagande* som beviljats av Länsstyrelsen i Örebro syftar till att skapa gemensamma strukturer för mottagande, kartläggning, introduktion och undervisning av nyanlända elever genom att en kommunövergripande mottagningsgrupp skapas. Gruppen ska arbeta med alla nyanlända elever i de kommunala grundskolorna. Länsstyrelsen ser mycket positivt på insatsen då det finns ett behov att utveckla samverkan mellan arbetsmarknads- och integrationsenheten och skolan.
-

2.2.2.3 Skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet

Målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet omfattas i 27 av 74 beviljade insatser. Då utlysningar av §37-medlen i huvudsak anordnades under våren fanns begränsat med tid för utredning av målgruppens och sökande kommuners behov. Ansökande kommuner har därför i huvudsak beviljats insatser där projektägaren valt att inkludera skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet som del av målgruppen.

Sammanställningen av årets beviljade insatser indikerar ingen tydlig trend av syfte och inriktning för de insatser som omfattar målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet.

Länsstyrelsen bedömer att §37-medlen är viktiga för kommunernas beredskap och kapacitet i mottagandet även när det gäller skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Andelen insatser som anpassas utifrån specifika behov kopplat målgruppen bedöms öka under 2023.

2.2.2.4 Nationell insats – Utveckling av digitala nationella kurser i samhällsorientering

Länsstyrelsen beviljade under 2022 Stockholms stad, Centrum för samhällsorientering (CSO) 985 000 kr för en nationell insats som syftar till att utveckla och påbörja implementering av samverkansmodell för digitala kurser i samhällsorientering med nationellt intag. Under insatsen planerar projektägaren i samverkan med kommuner och regionala myndigheter fastställa ägarskap och lägga grunden för en långsiktigt hållbar förvaltning, ägarskap och finansiering av samverkansmodellen.

Insatsens utformning bygger på resultatet av en förstudie som genomfördes av Centrum för samhällsorientering 2021 med finansiering via Länsstyrelsen i Stockholm.

Länsstyrelsens nationella redovisning av uppdrag 23 Samhällsorientering innehåller ytterligare information angående beviljad nationell insats.

2.3 §37a insatser som avslutats under 2022

Enligt länsstyrelsernas redovisningar har sammanlagt 118 §37a insatser avslutats och slutrapporterats under 2022. Mer än hälften (79) av dessa insatser beviljades under 2020. Resterande insatser beviljades 2018 (1), 2019 (21) och 2021 (17).

2.3.1 Målgrupper

I princip alla avslutade insatser omfattade målgruppen nyanlända, antingen enbart (57) eller tillsammans med övriga målgrupper (115). Ungefär hälften av insatserna omfattade asylsökande (56) medan en mindre andel omfattade målgruppen ensamkommande barn (10).

En av insatserna som avslutades under 2022 omfattar även målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet då projektägaren i samråd med länsstyrelsen beslutade att även inkludera denna målgrupp under projektets slutfas.

2.3.2 Avslutade insatsers inriktning

En sammanställning av resultaten från de insatser som avslutats under året visar att §37a-medlen fortsatt har varit viktiga i arbetet med att utveckla integrationen, underlätta etablering och för fortsatt utveckling av samverkan mellan kommuner och civila samhället.

Insatserna som slutrapporterats under 2022 omfattar en stor bredd av verksamheter och aktiviteter. Mer än hälften av de insatser som avslutas har huvudsakligen syftat till att underlätta etablering i samhället, resterande del har primärt inriktats mot att stödja språkinläring och att skapa nätverk. En av insatserna genomfördes med socialt stöd till ensamkommande barn som huvudsakligt syfte.

Då definitionerna av syften för §37a är relativt breda och i stor utsträckning överlappande omfattar respektive syfte en bredd av insatser med olika målgrupper, utformning och typ av aktiviteter. En sammanställning av resultaten från insatserna som avslutats under 2022 visar att en majoritet av de genomförda insatserna har haft ett tydligt deltagarperspektiv och omfattat aktiviteter för målgrupperna. Genomförda §37a-insatser har bland annat bidragit till att upprätta arenor för socialt nätverksbyggande, språkträning, föräldraskapsstöd och stöd för inträde på arbetsmarknaden.

2.3.3 Insatser som riktar sig till eller underlättar deltagande för föräldralediga och andra personer med små barn,

I enlighet med regeringens prioritering har länsstyrelserna sedan 2018 prioriterat insatser riktade mot föräldralediga och andra personer med små barn. Denna prioritering kopplas huvudsakligen till insatsernas målgrupp och styr därmed inte insatserna syfte eller aktiviteternas utformning. Av de insatser som avslutats under 2022 var 80 inriktade mot att underlätta deltagande för föräldralediga och andra personer med små barn.

Som tidigare beskrivet har insatserna för denna målgrupp olika inriktning och omfattar en bredd av insatser för att möjliggöra etablering i samhället. Insatserna omfattar i huvudsak aktiviteter som bidrar till ökad kunskap och utökat kontaktnät

för målgruppen. Ungefär hälften av insatserna har genomförts i samverkan med civilsamhället, vilket ofta bidrar till god förankring i målgruppens behov och etablering av nya samverkansformer. Beviljad finansiering har bland annat bidragit till insatser för utveckling av föräldraskapsstöd, utveckling av språkkunskaper, stöd för inträde på arbetsmarknaden och hälsa för målgruppen.

Länsstyrelsernas rapportering visar fortsatt att det är en tydlig övervikt av kvinnliga deltagare i dessa insatser. Ibland beroende på att projektägaren väljer att specifikt inrikta insatsen mot kvinnor och i andra fall beroende på utmaningar att nå män. I sina redovisningar beskriver länsstyrelserna hur de arbetar tillsammans med projektägare för att säkerställa att insatserna bidrar till jämställt föräldraskap.

Flera länsstyrelser beskriver både möjligheter och utmaningar kopplat till ökad involvering av män i insatser som riktas mot föräldrar. I flera fall har praktiska anpassningar av tid eller utformning av aktiviteter bidragit till en mer jämn fördelning av kvinnor och män. I andra fall beskriver länsstyrelserna framgångsrika insatser specifikt inriktade mot män som bidragit till ökad kunskap och förståelse av vikten av jämställt föräldraskap.

En stor andel av insatserna som avslutats har bidragit till utveckling av föräldrautbildning och föräldrastöd. Med stöd av §37a-medel har kommuner fått möjlighet att utveckla och anpassa sin verksamhet till målgruppens behov. Samverkan med civilsamhället har bidragit till förbättrade möjligheter för inkludering av målgruppen och uppsökande verksamhet.

2.3.4 Insatser som stödjer språkinläring för föräldralediga och andra personer med små barn

Under 2020 tillkom en prioritering av insatser som stödjer språkinläring för föräldralediga och andra personer med små barn.

Enligt länsstyrelsernas redovisningar är språkträning en naturlig del av den absoluta majoriteten av de genomförda insatserna. Oavsett inriktning eller målgrupp omfattar de allra flesta §37a-insatserna aktiviteter för och med deltagare. Under dessa aktiviteter möter målgruppen representanter från kommuner, ideella organisationer och engagerade volontärer. I mötet skapas en naturlig arena för att använda och träna på det svenska språket. Utöver detta så omfattar en stor del av de genomförda insatser direkta insatser för språkutveckling.

Länsstyrelsernas redovisningar visar att stöd till språkinläring även är en viktig del av insatser som riktas till andra grupper.

2.3.5 Samverkan med idéburen sektor

Ungefär hälften av de insatser som avslutades och slutrapporterades under året genomfördes i samverkan med idéburen sektor (63). Samarbete och samverkan med civilsamhället är enligt länsstyrelserna ofta en viktig framgångsfaktor vid genomförande av §37a-insatser. I samverkan med organisationer från civilsamhället skapas möjligheter till nya samverkansformer och arbetssätt. Ofta har organisationer från idéburen sektor redan en etablerad kontakt med målgrupperna och bidrar därmed till bättre förankring under utformning och genomförande av insats.

Länsstyrelsen i Västerbotten lyfter även vikten av samverkan med civilsamhället utifrån tendens till lägre mottagande och därmed minskande resurser för kommunerna. Väl utvecklad samverkan med idéburen sektor har då i flera fall visat sig vara en förutsättning för fortsatt kapacitet i mottagandet.

Flera länsstyrelser lyfter i sina rapporteringar utmaningar kopplat till långsiktig hållbar implementering i insatser som genomförs i samverkan med civilsamhället. Men då oftast kopplat till dålig förankring av insatsens strategi och metod inom projektägande kommun.

2.3.6 Nationell insats

Under 2022 avslutades den nationella §37a-insatsen *Nationell förvaltning av Föräldraskap Sverige*. Insatsen genomfördes av Stockholms stad i samverkan med BRIS.

Syftet med metoden *Föräldraskap i Sverige* är att erbjuda nyanlända och utrikesfödda föräldrar ett anpassat föräldraskapsstöd i grupp samt att erbjuda målgruppen en arena för diskussion, utbyte av erfarenheter och visa vilket stöd som finns för föräldrar och familjer i samhället. Föräldraskap i Sverige har utvärderats av CES (Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin) med goda resultat.

Under insatsen har fyra gruppledarutbildningar med 101 gruppledare genomförts. Efter genomförd utbildning har gruppledarna i par anordnat föräldragrupper med 5–12 föräldrar i sina respektive kommuner. Insatsen har även anordnat två nätverksträffar med drygt 100 deltagare under året.

Genomförandet av insatsen har bidragit till ökad nationell spridning av *Föräldraskap i Sverige*. Via insatsen har ett ökat antal kommuner fått möjlighet att introducera och implementera ett föräldraskapsstöd baserat på FN:s barnkonvention, forskning, lagstiftning och kartlagda behov hos nyanlända föräldrar. Programmets långsiktiga mål är att på sikt möjliggöra för kommuner att bli självförsörjande när det gäller nya gruppledare. Som ett första steg erbjuds instruktörsutbildningar, där instruktörerna, efter avslutad utbildning kan utbilda fler gruppledare. Efter insatsens slut förvaltar BRIS, i nära samverkan med Stockholms Stad, programmet nationellt. Projektparterna har säkrat finansiering för fortsatt nationell förvaltning under ytterligare två år.

2.3.7 Implementering i ordinarie verksamhet

En sammanställning av avslutade insatser visar att det finns en avsikt för fortsatt implementering i 82 av de 118 insatser som slutrapporterats och avslutats under 2022.

Beroende på insatserna inriktning fortsätter verksamheten helt eller delvis i kommunens eller övriga aktörers ordinarie verksamhet efter projektavslut. Flera länsstyrelser betonar i sin redovisning vikten av gedigen förankring under såväl planering som genomförande för fortsatt implementering efter avslutad finansiering.

I insatser som i större utsträckning syftar till att testa nya metoder eller arbetssätt är inte alltid implementering i ordinarie verksamhet en tydlig ambition. I dessa fall kan långsiktigheten snarare kopplas till sammanställande och spridning av lärdomar.

Några länsstyrelser lyfter i sina redovisningar utmaningar kopplat till implementering i ordinarie verksamhet. I dessa fall beskrivs detta som ett viktigt fokusområde för det fortsatta arbetet med §37a-medlen.

2.3.8 Pandemipåverkan

Pandemin och kopplade restriktioner har haft mycket stor påverkan på de insatser som slutrapporterats och avslutats under 2022. I sina redovisningar beskriver länsstyrelserna en stor flexibilitet och kreativitet hos projektägare som inneburit att merparten av insatserna, med anpassningar, kunnat genomföras med goda resultat trots restriktioner.

De anpassningar som genomförs handlar i huvudsak om övergång till digitala verktyg, mindre grupper och genomförande av aktiviteter utomhus. De anpassningar som gjorts har bidragit till kunskap kring nya arbetssätt som i relativt stor utsträckning används i verksamheten även efter pandemins slut.

Trots anpassningar och flexibilitet har restriktionerna kopplat till pandemin till viss del försämrat måluppfyllelsen och även inneburit en ökning av andelen insatser som avslutats med krav på återbetalning.

Länsstyrelsen i Stockholm beskriver i sin redovisning negativa konsekvenser av pandemin. Men lyfter även att §37a-insatser fyllt en viktig funktion för spridning av information och kunskap om vaccinationer, smittspårning och Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

2.3.9 Framgångsfaktorer

Enligt länsstyrelsernas redovisningar har de insatser som avslutats under året överlag haft goda resultat och bidrag till att stärka och utveckla verksamhet med flyktingguider och familjekontakter.

I sina redovisningar lyfter länsstyrelserna bland annat följande framgångsfaktorer:

- Valfungerande samarbete och samverkan med civilsamhället. Vid samverkan med civilsamhället finns möjlighet till utveckling av nya former för samverkan där respektive parts kapaciteter och resurser kan komplettera och förstärka varandra.
- Vikten av gedigen förankring och aktivt deltagande av projektägande kommun. Utöver förbättrade möjligheter till framgångsrikt genomförande bidrar gedigen förankring till förbättrade möjligheter för implementering efter insatsens slut.
- Upparbetade och valfungerande samverkan mellan samverkanspartnerna redan innan insatsen påbörjas bidrar generellt till förbättrade möjligheter för framgångsrikt genomförande av insatsen.
- Inkludering av målgrupperna i planering och genomförande av aktiviteter
- Arbetet med jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnrätt har bidragit till högre kvalitet i insatserna och ökad medvetenhet hos projektägarna.

2.4 §37a insatser som beviljats under 2022

Under 2022 tilldelades länsstyrelserna initialt 51 miljoner för fördelning under året. Med anledning av det kraftigt ökade mottagandet av personer som beviljats tillfälligt skydd i Sverige på flykt från Ukraina tilldelades länsstyrelserna ytterligare 30 miljoner i samband med vårändringsbudgeten. Totalt har länsstyrelserna därmed tilldelats 81 miljoner i §37a-medel under 2022.

Under 2022 beräknades 40 miljoner användas för insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagandet för föräldralediga och andra personer med små barn. Insatser som stödjer språkinläring prioriteras, men medlen fick även användas till insatser som syftar till att öka deltagandet i denna målgrupp.

Summa att fördela	81 000 000
Sökt summa	138 740 377
Sökkvot	1,59
Inkomna ansökningar	194
Beviljade ansökningar	150

Tabell 4 Sammanställning §37a

Trots ytterligare tilldelning under året är medlen översökta. Intresset och behovet av §37a-medel bedöms vara fortsatt stort runtom i landet, liksom behovet av verksamhet relaterade till flyktingguider och familjekontakter

.

2.4.1 Målgrupper

Insatser inom §37a-medlen kan inriktas till målgrupperna nyanlända, asylsökande, skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet och ensamkommande barn. Ofta inriktas insatserna till flera av dessa målgrupper.

Länsstyrelserna ser fortsatt positivt på möjligheten att inom §37a-medlen kunna bevilja insatser till en bred målgrupp av asylsökande, nyanlända, skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet och ensamkommande barn. Denna möjlighet skapar förutsättning för arbete utifrån helhetsperspektiv och underlättar individens möjlighet till etablering och integrering.

En stor majoritet av de insatser som beviljats under året omfattar målgruppen nyanlända (139), målgruppen asylsökande omfattas i 64 insatser. Målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet tillkom under året och omfattas i 55 av de insatser som beviljats, i nio av dessa som enda målgrupp. En liten andel av insatserna (5) riktar även eller enbart mot målgruppen ensamkommande barn.

2.4.2 Beviljade insatsers inriktning

Som tidigare beskrivits inriktas länsstyrelsens prioritering inom §37a-medlen i huvudsak mot målgruppen föräldralediga och andra personer med små barn. Utöver detta prioriteras även insatser som genomförs i samverkan med idéburen sektor.

Under 2022 har länsstyrelserna beviljat insatser i linje de givna prioriteringarna.

2.4.3 Insatser som riktar sig till eller underlättar deltagande för föräldralediga och andra personer med små barn

Prioriteringen av insatser som riktar sig till eller underlättar deltagande för föräldralediga och andra personer med små barn har fortsatt stort genomslag vid beviljande av insatser. Av de insatser som beviljats under 2022 är 119 i enlighet med denna prioritering, vilket innebär att nästan 75 miljoner har beviljats till insatser för föräldralediga och andra personer med små barn.

De insatser som beviljats inom denna prioritering omfattar en bredd av insatser med delvis olika inriktning och verksamheter. En stor majoritet av insatserna omfattar i huvudsak aktiviteter och verksamhet direkt riktad till målgruppen i syfte att bidra till ökad kunskap och ett utökat kontaktnät.

En stor andel av insatserna syftar till att utveckla och tillgängliggöra föräldraskapsstöd för målgruppen. Via §37a-insatser skapas möjligheter för kommuner och samverkanspartner att utveckla befintlig verksamhet eller utveckla nya arbetssätt för föräldraskapsstöd. Beviljade insatser under 2022 omfattar ett relativt stort antal insatser direkt inriktade mot olika typer av föräldraskapsstöd anpassat för målgruppen. Bedömning av metoders relevans har i stor utsträckning gjorts i samråd med länsstyrelsens sakkunniga inom föräldraskapsstöd. Under året har även gemensamma erfarenhetsutbyten mellan länsstyrelsens handläggare inom integration och sakkunniga inom föräldraskapsstöd anordnats.

Utöver insatser som inriktas mot föräldraskapsstöd omfattar beviljade insatser verksamheter som syftar till att specifikt stödja föräldraledigas möjlighet till arbete efter avslutad ledighet. Dessa insatser omfattar stöd och vägledning som anpassats utifrån målgruppens behov. Bland annat har insatsen *Lotsprojektet* i Karlskoga kommun beviljats som syftar till att kartlägga, främst skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivets, erfarenheter och behov för att sedan matcha mot praktikplatser och stödja den enskilda att hitta rätt väg till sysselsättning.

Flera länsstyrelser beskriver i sina redovisningar insatser där aktiviteternas genomförande speciellt anpassats i syfte att underlätta deltagande för föräldrar. Anpassningarna innebär bland annat att deltagarna får möjlighet till barnpassning eller att aktiviteter anordnas under kvällstid.

Kvinnor är fortsatt i tydlig majoritet bland förväntade deltagare i insatserna. Länsstyrelserna arbetar aktivt med jämställdhet och för ett jämställt föräldraskap vilket innebär att såväl insatser inriktade specifikt mot män såväl som kvinnor beviljats under året.

2.4.4 Insatser som stödjer språkinlärning för föräldralediga och andra personer med små barn

Prioriteringen av språkinlärning inom §37a inriktas mot målgruppen föräldralediga och andra personer med små barn.

Länsstyrelserna har under året beviljat ett relativt stort antal insatser med specifikt fokus på språkinlärning för föräldralediga och andra personer med små barn. Dessa insatser omfattar bland annat SFI-insatser på öppen förskola eller familjecentral och insatser som syftar till att matcha nyanlända föräldrar med etablerade svenskar för språkträning.

Utöver detta så beskriver länsstyrelserna i sina redovisningar att stöd till språkinlärning även är en viktig del av insatser som till andra grupper. Som

tidigare beskrivet omfattar de allra flesta §37a-insatser aktiviteter för och med deltagare. Under dessa aktiviteter möter målgruppen representanter från kommuner, ideella organisationer och engagerade volontärer. I mötet skapas en naturlig arena för lärande och utveckling av det svenska språket.

2.4.5 Insatser som genomförs i samverkan med idéburen sektor

Liksom tidigare år kommer en tydlig majoritet (93) av de insatser som beviljats under året genomföras i samverkan med idéburen sektor.

Flera länsstyrelser beskriver ett ökat intresse för samverkan med civilsamhället från kommunerna utifrån ett minskande eller förändrat mottagande av nyanlända. Samverkan med civilsamhället bidrar till en ökad kapacitet och flexibilitet i kommunens verksamhet.

2.4.6 Jämställdhet i insatserna

Länsstyrelserna har under året fortsatt arbetat för jämställdhetsintegrering i beviljade insatser. En framgångsfaktor i arbetet är att integrera jämställdhetsarbetet i alla faser av insatserna, från analys inför en ansökan till genomförande, slutförande och utvärdering. Länsstyrelsens sakkunniga inom jämställdhet involveras i allt högre grad i arbetet vilket har bidragit till ytterligare kapacitet att analysera och inkludera jämställdhet i beredningen av insatser.

Länsstyrelserna erbjuder även kommuner och samverkanspartner stöd i form av kompetenshöjande insatser inför och under genomförande av beviljade insatser.

När det gäller §37a-insatser lyfter länsstyrelserna återkommande att det generellt är svårt att nå män/pappor i föräldrastödjande insatser. Alla länsstyrelser arbetar aktivt för ett jämställt föräldraskap och ökad jämställdhet. Med bakgrund i behovs- och målgruppsanalys har länsstyrelserna under 2022 beviljat insatser med olika strategier för att uppnå ökad jämställdhet. Flera länsstyrelser bedömer att de insatser som beviljats under året specifikt bidrar till att öka asylsökande och nyanlända pappors deltagande i föräldraskapsstödsverksamheter. Medan andra länsstyrelser under året beviljat insatser med tydligt familjeperspektiv och ambition om lika antal deltagande män som kvinnor.

2.4.7 Insatser för personer som berörs av massflyktsdirektivet

Utlysningar av länsstyrelsens första fördelning av §37a-medel anordnades under våren. Detta innebar utmaningar för såväl länsstyrelsen som sökande kommuner kopplat till stor osäkerhet angående målgruppens behov och beräknat antal mottagna i respektive län och kommun. En relativt stor andel av insatserna som beviljades kopplat till första fördelningen omfattar även målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Med grund i stor osäkerhet angående behov och mottagande i respektive kommun beviljade länsstyrelsen få insatser specifikt inriktade mot målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet under första delen av året.

I samband med vårändringsbudgeten tilldelades länsstyrelserna ytterligare medel inom §37a. Den extra tilldelningen innebar att den absoluta merparten av länsstyrelserna anordnade en extra utlysning under hösten. Av de insatser som beviljades under hösten omfattar en större andel målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Andelen insatser specifikt inriktade mot målgruppen

ökade, men skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet är fortsatt i huvudsak en av flera målgrupper i beviljade insatser.

En sammanställning av beviljade insatser som omfattar målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet visar inga tydliga skillnader kopplat till inriktning och syfte jämfört med övriga målgrupper.

Länsstyrelsen bedömer vidare att §37a-medlens relevans kopplat till målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet troligen ökar under 2023.

3 Samlad bedömning

Länsstyrelserna bedömer att arbetet med §37- och §37a-medlen under 2022 har fungerat mycket väl. Intresset för medlen är fortsatt högt hos kommuner och det strategiska arbetet med medlen effektiviseras kontinuerligt via utveckling av strukturer och rutiner. Medlen har under året bidragit till ökad beredskap och kapacitet i kommunerna och främjat etablering i samhället genom att skapa nätverk, förbättrat föräldrastöd och stöd till språkinläring.

Länsstyrelsen gör fortsatt bedömningen att statsbidragen i många fall varit en avgörande faktor för insatser som främjar integration och etablering. Med delvis olika utformning och inriktning fungerar både §37 och §37a som en katalysator för utveckling av nya samverkansformer och metoder inom kommunerna.

Länsstyrelsernas redovisningar betonar fortsatt betydelsen av samverkan för att bibehålla kommunernas beredskap och kapacitet för mottagande och etablering. Statsbidragen bidrar till att skapa förutsättningar för utveckling av befintliga och nya former av samverkan både mellan och inom kommuner såväl som samverkan med idéburen sektor. Enligt länsstyrelserna tenderar intresset och behovet av samverkan öka i takt med minskat ordinarie mottagande och förändrat mottagande i samband med kriget i Ukraina.

Statsbidragen §37 och §37a är fortsatt en viktig komponent i arbetet med samordning av mottagande i länen och i samverkan med regionala och statliga aktörer.

Statsbidragen används för att möta behov som länsstyrelserna identifierat i behovsanalyser, regionala strategier och överenskommelser. Länsstyrelsen bedömer att medlen även fortsatt kommer att vara viktiga för det strategiska arbetet. I de fall där kommunerna har en ansträngd ekonomisk situation kan medlen ha en avgörande roll för att utveckla samarbeten, metoder och arbetssätt för god kvalitet i arbetet med nyanlända, asylsökande och personer som berörs av massflyktsdirektivet.

3.1 Påverkan av pandemin

Då restriktionerna kopplat till coronapandemin till stor del avslutades under första delen av året påverkade pandemin i huvudsak resultatet av de insatser som avslutades under 2022.

Som tidigare beskrivet visar sammanställningen av resultatet från avslutade insatser visar en tydlig ökning av beviljade förlängningar av insatsperiod och ett ökat antal insatser som avslutats med återkrav. Samtidigt visar resultaten att projektägarna med flexibla och kreativa lösningar och anpassningar kunnat redovisa goda resultat trots restriktioner.

Under 2021 rapporterade länsstyrelserna att pandemin inneburit en ökad digitalisering av insatsernas genomförande och samhället i stort. En konsekvens av detta var att länsstyrelserna betonade att målgruppernas behov av stöd och utbildning kopplat till digitalisering ökat. Även detta år betonar flera länsstyrelser målgruppernas utmaningar inom detta område då en ökad digitalisering till följd av pandemin till viss del kvarstår även efter att restriktionerna avslutats.

Gällande länsstyrelsernas hantering av §37 och §37a innebar pandemin att såväl förberedande arbete som stöd till och uppföljning av insatser hanterades digitalt. Under 2022 har länsstyrelserna i allt större utsträckning återgått till fysiska möten och projektbesök. I några fall lyfter länsstyrelserna att delar av hanteringen fortsatt sker digitalt då detta arbetssätt bedöms ha stora fördelar. Flera länsstyrelser lyfter fördelarna med fysiska möten och beskriver en ambition angående ökat antal fysiska projektbesök under kommande år.

3.2 Massflyktsdirektivet

I samband med aktivering av massflyktsdirektivet blev skyddsbehövande från Ukraina en del av målgruppen inom både §37 och §37a. Som tidigare beskrivet var länsstyrelsernas utlysningar för respektive anslag då redan öppna vilket innebar att sökande hade begränsade möjligheter att utveckla nya insatser för denna målgrupp. Istället valde många sökande att öppna upp planerade aktiviteter även för skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet.

De länsstyrelser som anordnade utlysningar under hösten noterade en ökad andel insatser som omfattar skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet, men fortsatt i huvudsak inom verksamheter som även omfattade övriga målgrupper.

Ungefär en tredjedel av de insatser som beviljats under 2022 omfattar målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Fördelningen av insatser för målgruppen är lika inom §37 (36%) och §37a (37%)

Indirekt har aktiveringen av massflyktsdirektivet påverkat statsbidragshanteringen då arbetsbelastningen inom länsstyrelsens övriga integrationsuppdrag ökade väsentligt. Vid flera länsstyrelser har även personal inom integrationsteamerna involverats som experter i myndighetens allmänna krisberedskapsarbete.

Länsstyrelsen bedömer att statsbidragen §37 och §37a bidragit till att öka kommunernas möjlighet att hantera den plötsliga ökningen i mottagande av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet under 2022 men ser att behovet och möjligheten att använda anslagen för detta syfte troligen ökar ytterligare under kommande år då såväl målgruppens som kommunernas behov har förtydligats.

3.3 Beredskap och kapacitet

Under 2022 har §37-medlen varit ett viktigt verktyg för att utveckla och bibehålla beredskap och kapacitet i kommunerna. Medlen har fortsatt bidragit till utveckling av samverkan, nya metoder och strukturer för att underlätta nyanlända personers etablering i samhället och på arbetsmarknaden.

Prioriteringen av insatser som syftar till utveckling av samverkansformer som säkerställer beredskap och kapacitet ligger väl i linje med länsstyrelsens behovsanalys. Flera länsstyrelser lyfter i sina redovisningar ökat intresse och behov av kommunövergripande samverkan för att säkerställa kapacitet och effektivitet i mottagandet av nyanlända.

Under 2022 har §37-medel även beviljats för att bidra till kommunernas kapacitet och beredskap för mottagande av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet.

3.4 Samverkans roll i mottagandet av nyanlända, asylsökande och personer som berörs av massflyktsdirektivet

Som tidigare beskrivits bedömer länsstyrelserna att samverkan blir allt viktigare för ett fungerande mottagande av nyanlända och asylsökande. Under 2022 förstärktes trenden ytterligare då massflyktsdirektivet krävde en snabb ökning av kommunernas mottagningskapacitet. Utöver tidigare beskrivna vinster kopplat till välutvecklad samverkan mellan och inom kommuner visade mottagandet av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet på vikten av en välfungerade samverkan med idéburen sektor.

Organisationer från civilsamhället etablerade snabbt verksamhet och engagerade ideella resurser för mottagande av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Vid välfungerade samverkan med kommun och offentlig sektor skapas ofta kontaktytor och arenor där samverkande organisationers kompletterande resurser bidrar till snabb och relevant kapacitet.

Samverkan med idéburen sektor skapar även möjligheter för kommuner att vidareutveckla befintliga eller nya metoder och arbetssätt för ökad kvalitet i mottagandet. Länsstyrelsens erfarenhet är att idéburen sektor ofta lanserar och sprider nya metoder och arbetssätt med stor relevans för kommunernas verksamhet. I de fall lanseringen av dessa metoder och arbetssätt är väl förankrade i projektägande kommuner ökar sannolikheten för implementering i ordinarie verksamhet efter insatsens slut.

3.5 Utvecklingspotential

Länsstyrelserna arbetar kontinuerligt med förbättring och utveckling av statsbidragshantering. Länsstyrelsen i Jönköping ansvarar för den nationella samordningen av statsbidragshanteringen, samordningen sker i nära samverkan med nationell referensgrupp bestående av företrädare för länsstyrelserna i respektive landsände. Under kommande år avser länsstyrelserna fokusera på följande utvecklingsområden:

- Fortsatt samverkan med länsstyrelsernas sakkunniga inom jämställdhet, mänskliga rättigheter, barnrätt, funktionsrätt och föräldraskapsstöd. I syfte att ytterligare utveckla integreringen av dessa perspektiv under beredning och genomförande av insatser, samt fortsatt generell kompetenshöjning bland företrädare för projektägarna.
- Flera länsstyrelser lyfter i sina redovisningar behovet av fortsatt fokus mot utveckling av regional samverkan i insatser. Detta fokus innebär fortsatta regionala prioriteringar kopplat till regional samverkan mellan kommuner.
- Med anledning av pandemin minskade antalet projektbesök som genomfördes av länsstyrelserna. Under 2022 hämmades återgången till ambitionen angående minst ett projektbesök per insats av arbetsbelastning kopplat till mottagandet från Ukraina. Under kommande år avser länsstyrelsen att utöka antalet projektbesök i enlighet med tidigare ambition om ett projektbesök per insats.

- Länsstyrelserna avser att fortsätta arbetet för att säkerställa gedigen förankring och ägarskap hos projektägande kommuner. Insatser som genomförs i väletablerad och fungerande samverkan med idéburen sektor bidrar generellt till goda resultat. I de fall där samverkan inte är välförankrad är ofta projektägaren inte aktiv i genomförande vilket leder till försämrade resultat och betydligt mindre möjligheter till implementering i ordinarie verksamhet efter insatsens slut.

4 Avslutande kommentarer

Under 2022 har aktiveringen av massflyktsdirektivet inneburit en ökning av mottagandet i kommunerna. Denna ökning har inneburit en ansträngning för kommunernas kapacitet samtidigt som den långsiktiga trenden fortsatt är ett minskat mottagande. Statsbidragen §37 och §37a innebär ett viktigt stöd till kommunerna för att utveckla kapacitet i mottagande och underlätta etablering för såväl nyanlända som skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet.

Trots minskat mottagande ser Länsstyrelsen inte ett minskat behov av finansiering via §37 och §37a. Länsstyrelsens bedömning är snarare att minskat mottagande skapar nya utmaningar och behov för att stärka beredskap och kapacitet.

Under 2022 noterar Länsstyrelsen ett högt söktryck inom §37a, trots extra tilldelning som innebär att totala anslaget var högre än tidigare år. Länsstyrelsen bedömer att behovet av finansiering via §37a-medel kommer att vara fortsatt högt under kommande år. Denna bedömning förstärks också utifrån signaler och direktiv i utredningar kopplat till förbättrad arbetsmarknadsetablering och den myndighetsgemensamma planen för att öka utrikesfödda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Länsstyrelsen bedömer därmed att det finns en risk att tilldelningen av §37a-medel under 2023 inte är tillräckligt för att möta behoven av utveckling i kommunerna.

Rapporten har författats av Ola Olsson, Länsstyrelsen i Jönköpings län. Ärendet har beslutats av Länsråd Emma Spak efter föredragning av integrationsutvecklare Michella Zayat.

Emma Spak

Länsråd, Länsstyrelsen i Värmlands län

Ärendet har beslutats digitalt och saknar därför underskrift

5 Bilagor

1. Rapport Länsstyrelsen Blekinge
2. Rapport Länsstyrelsen Dalarna
3. Rapport Länsstyrelsen Gotland
4. Rapport Länsstyrelsen Gävleborg
5. Rapport Länsstyrelsen Halland
6. Rapport Länsstyrelsen Jämtland
7. Rapport Länsstyrelsen Jönköping
8. Rapport Länsstyrelsen Kalmar
9. Rapport Länsstyrelsen Kronoberg
10. Rapport Länsstyrelsen Norrbotten
11. Rapport Länsstyrelsen Skåne
12. Rapport Länsstyrelsen Stockholm
13. Rapport Länsstyrelsen Södermanland
14. Rapport Länsstyrelsen Uppsala
15. Rapport Länsstyrelsen Värmland
16. Rapport Länsstyrelsen Västerbotten
17. Rapport Länsstyrelsen Västernorrland
18. Rapport Länsstyrelsen Västmanland
19. Rapport Länsstyrelsen Västra Götaland
20. Rapport Länsstyrelsen Örebro
21. Rapport Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland